

Από το Ριζοσπάστη

Οι εργοδότες επιδοτούνται μέχρι και για το σύνολο των μισθών πείνας, με τους οποίους αμείβονται χιλιάδες νέοι σε ολιγόμηνες θέσεις απασχόλησης

Διευρύνεται συστηματικά και με αυξανόμενους ρυθμούς ο αριθμός των εργαζομένων που δουλεύουν, τόσο στο δημόσιο τομέα όσο και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, μέσα από τα διάφορα προγράμματα που η κυβέρνηση εξαγγέλλει και υλοποιεί με χρηματοδότηση κοινοτικών κονδυλίων, στο όνομα της ανάσχεσης και «καταπολέμησης» της ανεργίας.

Επιδοτούμενοι άνεργοι, νέοι, μακροχρόνια άνεργοι, άλλες πληθυσμιακές ομάδες που χαρακτηρίζονται ως «ευάλωτες», μέλη οικογενειών, στις οποίες δεν υπάρχει κανένας εργαζόμενος, συνωστίζονται για μια θέση στα προγράμματα αυτά. Όσο για τις θέσεις «εργασίας» που διεκδικούν, αυτές αφορούν ολιγόμηνη εργασία, με μισθούς και μεροκάματα που σε αρκετές περιπτώσεις κινούνται σε επίπεδο χαμηλότερο και από αυτό των κατώτερων που όρισε με νόμο η κυβέρνηση, χωρίς πλήρη ασφαλιστικά δικαιώματα. Και ενώ ο αριθμός των εργαζομένων στα προγράμματα γιγαντώνεται, οι όροι εργασίας σε αυτά επιδεινώνονται σταθερά.

Πριν έναν περίπου χρόνο, ο ΟΑΕΔ υπολόγιζε πως «από τις αρχές του 2010 μέχρι σήμερα (σ.σ. δηλαδή μέχρι τις 27/11/2012) σχεδόν 1.178.241 άτομα (...) έχουν ενταχθεί σε εβδομήντα ένα (71) επιμέρους προγράμματα διατήρησης θέσεων εργασίας, προώθησης της

απασχόλησης και επαγγελματικής εκπαίδευσης του ΟΑΕΔ, συνολικού προϋπολογισμού 3,9 δισ. ευρώ».

Τα προγράμματα αποτελούν έναν πραγματικό κυκεώνα. Οι λεπτομέρειες γύρω από τα μισθολογικά και ασφαλιστικά δικαιώματα των απασχολουμένων σε αυτά, μπορεί να παρουσιάζουν διαφορές. Ο στόχος, όμως, της υλοποίησής τους είναι σαφής:

Μέσα από αυτά διοχετεύεται φθηνό ή ακόμα και δωρεάν εργατικό δυναμικό στις επιχειρήσεις, καλύπτονται ελλείψεις και κενά σε δημόσιες δομές και υπηρεσίες χωρίς να γίνονται προσλήψεις, ανακυκλώνεται και μοιράζεται η ανεργία ανάμεσα στους ανέργους. Αυτό το διάστημα ολοκληρώνονται διαγωνισμοί και προκηρύξεις που αφορούν σε πάνω από 30.000 νέες, τέτοιου είδους, θέσεις απασχόλησης. Δίπλα σε αυτά, βέβαια, υπάρχουν δεκάδες άλλα προγράμματα που βρίσκονται σε φάση υλοποίησης.

«Μπαλώ νουν» κενά στο Δημόσιο

Την περασμένη βδομάδα, δημοσιεύτηκε η τρίτη από τις τέσσερις δημόσιες προσκλήσεις που αφορά 7.400 θέσεις σε δημόσιους φορείς μέσω προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα. Συνολικά, η «κοινωφελής εργασία» αφορά σε αυτήν τη φάση πάνω από 50.000 ανέργους. Ηδη τοποθετούνται σε θέσεις εργασίας, 28.000 άνεργοι σε φορείς του Δημοσίου και ΔΕΚΟ και άλλοι 10.000 στους Δήμους.

Αναμένεται η τέταρτη και τελευταία προκήρυξη για 4.500 θέσεις, η οποία όμως πρέπει να προλάβει την εκπνοή του χρόνου για να υλοποιηθεί. Τα προγράμματα «κοινωφελούς εργασίας» προβλέπουν εργασία διάρκειας 5 μηνών. Υπάρχουν όμως και διαφοροποιήσεις. Για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι που τοποθετούνται σε μουσεία δουλεύουν για 7 μήνες. Για 6 μήνες και 15 μέρες διαρκεί το πρόγραμμα για τους 7.400 ανέργους της τρίτης προκήρυξης, που προορίζονται για την Α' βάρδια και Β' βάρδια εκπαίδευση και θα βρεθούν ξανά στην ανεργία μετά τη λήξη της σχολικής χρονιάς.

Παρά τις όποιες διαφοροποιήσεις, οι άνεργοι που εντάσσονται στην «κοινωφελή εργασία» έρχονται αντιμέτωποι με καθυστερήσεις στην πληρωμή τους για ολόκληρους μήνες. Οσον αφορά στο ύψος του μισθού, όταν το πρόγραμμα πρωτοξεκίνησε έφτανε τα 625 ευρώ. Γρήγορα, όμως, κατρακύλησε στα 490 ευρώ και στα 427 ευρώ για τους μεγαλύτερους και

τους μικρότερους των 25 ετών αντίστοιχα, αφού η μείωση στον κατώτερο μισθό συμπαρέσυρε και την αμοιβή των εργαζομένων στο πρόγραμμα.

Το χτύπημα στα εργασιακά δικαιώματα των εργαζομένων στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, επεκτείνεται πλέον και στο χώρο της Υγείας, με το χρηματοδοτούμενο από το ΕΣΠΑ πρόγραμμα επτάμηνης απασχόλησης στα δημόσια νοσοκομεία για 1.300 άνεργους, απόφοιτους ΑΕΙ - ΤΕΙ, που ανακοίνωσε το υπουργείο Υγείας.

Τζάμπα εργασία στις επιχειρήσεις

Μια μεγάλη κατηγορία προγραμμάτων είναι αυτά που εξασφαλίζουν στους εργοδότες την επιδότηση, μερική ή συνολική, των ασφαλιστικών εισφορών των ανέργων που προσλαμβάνουν. Αλλα προγράμματα απευθύνονται σε εργαζόμενους που έχουν βρεθεί στην ανεργία μετά από μια ζωή στο μεροκάματο και προσπαθούν να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για συνταξιοδότηση. Μέσα από αυτά, οι άνεργοι δουλεύουν τζάμπα για τις επιχειρήσεις, με μεροκάματα της τάξης των 25 ευρώ που επιδοτούνται από το πρόγραμμα.

Στο στόχαστρο, όμως, βρίσκεται και η νεολαία, στην οποία η ανεργία καλπάζει: Ενδεικτικό είναι το πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για πάνω από 7.000 άνεργους πτυχιούχους έως 35 ετών. Επιδοτεί με 20 και 25 ευρώ μεροκάματο τους νέους άνεργους και εξασφαλίζει στις επιχειρήσεις δωρεάν ειδικευμένο εργατικό δυναμικό.

Το σκεπτικό των λεγόμενων «ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης», που εφαρμόζουν κυβέρνηση και ΕΕ, αποτυπώνεται ανάγλυφα στο πρόγραμμα «επιταγή επανένταξης στην αγορά εργασίας» για 10.000 επιδοτούμενους άνεργους. Οπως εξηγεί ο ΟΑΕΔ, σκοπός του είναι *«η μετατροπή του επιδόματος ανεργίας που λαμβάνουν ο άνεργοι σε "επίδομα απασχόλησης", δηλαδή σε επιχορήγηση των ιδιωτικών επιχειρήσεων για την απασχόληση αυτών»*. Έτσι, οι άνεργοι δουλεύουν τζάμπα για τον εργοδότη, με αμοιβή το επίδομα ανεργίας.

Πλευρά της επιδείνωσης των όρων που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι στα προγράμματα, είναι και η κατάργηση των όποιων προϋποθέσεων έθεταν αυτά για τις επιχειρήσεις. Οι εργοδοτικές οργανώσεις αξιώνουν την εξάλειψη του όρου που προβλέπει πως δεν πρέπει να έχουν γίνει από τις επιχειρήσεις απολύσεις για λίγους μήνες πριν την ένταξή τους στο

πρόγραμμα.

Η πίεση που ασκούν στο πολιτικό τους προσωπικό είναι εύλογη: Αυτό που τους ενδιαφέρει, είναι να μπορούν, χωρίς το παραμικρό εμπόδιο, να απολύουν εργαζόμενους για να τους αντικαταστήσουν με τους τζάμπα ανέργους που τους παρέχουν τα προγράμματα. Αντίστοιχα, εξαλείφεται και η ρήτρα που προέβλεπε την υποχρέωση του εργοδότη να απασχολήσει τον εργαζόμενο για ένα χρονικό διάστημα μετά τη λήξη της επιδότησης, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να ανακυκλώνουν τους ανέργους κάθε λίγους μήνες.

Σαφώς χειρότεροι προδιαγράφονται στα αναμενόμενα προγράμματα οι όροι και όσον αφορά την αμοιβή των ανέργων. Οι επιχειρήσεις θα επιδοτούνται με 18 ευρώ την ημέρα για κάθε άνεργο. Θα εκμεταλλεύονται δηλαδή τους εργαζόμενους με 450 ευρώ το μήνα, για τα οποία μάλιστα δε θα ξοδεύουν τίποτα από τα ταμεία τους!

Σύγχρονη σκλαβιά για τη νεολαία

Μεταξύ των προγραμμάτων που θα ξεκινήσουν άμεσα, περιλαμβάνονται και οι 6.000 θέσεις που έχουν μείνει αδιάθετες, σε σύνολο 45.000, στο πρόγραμμα «Επιταγή Εισόδου στην αγορά εργασίας» για νέους έως 29 ετών. Με την «Επιταγή Εισόδου», οι άνεργοι νέοι διοχετεύτηκαν ως εντελώς δωρεάν εργατικό δυναμικό στις επιχειρήσεις διαφόρων κλάδων, της ιδιωτικής Υγείας, της Διατροφής, των Τηλεπικοινωνιών και ένα μεγάλο μέρος στον Τουρισμό.

Για να πληρωθούν το προβλεπόμενο ποσό, δηλαδή 2.300 ευρώ για τους απόφοιτους ΑΕΙ/ΤΕΙ και 2.000 ευρώ για τους υπόλοιπους (αντιστοιχεί σε 460 και 400 ευρώ το μήνα), οι άνεργοι πρέπει να περιμένουν να ολοκληρωθεί το πρόγραμμα. Μάλιστα, αν για κάποιο λόγο δεν ολοκληρώσουν το πρόγραμμα, δεν δικαιούνται καμία πληρωμή!

Υπάρχουν περιπτώσεις ανέργων που τα παράτησαν, καθώς δεν είχαν τη δυνατότητα να καλύπτουν τα καθημερινά τους έξοδα για να πηγαίνουν στη δουλειά και να περιμένουν να πληρωθούν μετά από μήνες. Εξάλλου, η ανάγκη για μια θέση εργασίας ακόμα και με μισθό - ψίχουλα είναι αυτή που οδηγεί τη νεολαία στο πρόγραμμα. Κερασάκι στην τούρτα αποτελεί ο φόρος 23% που παρακρατείται και μειώνει το ποσό της αμοιβής τους πάνω από 600 ευρώ.

Καθώς ο πρώτος κύκλος του προγράμματος φτάνει στο τέλος του, μπαίνουν σε εφαρμογή τα επόμενα βήματα. Έτσι, το υπουργείο Εργασίας επιβεβαίωσε τις πληροφορίες που εδώ και βδομάδες διέδιδαν τα ΚΕΚ μέσα από τις ιστοσελίδες τους: Με υπουργική απόφαση, οι επιχειρήσεις που θα προσλάβουν τους νέους άνεργους μετά το τέλος της «πρακτικής άσκησης» τους, θα επιδοτηθούν με 15 ευρώ τη μέρα για τους νέους έως 25 ετών και με 18 ευρώ τη μέρα για τους νέους άνω των 25 ετών. Η επιδότηση αυτή θα αφορά 4.000 νέους συνολικά και θα διαρκεί 6 μήνες.

Πρωτοβουλίες από το ΠΑΜΕ

Παρά τις διαφοροποιήσεις στις λεπτομέρειες που ορίζουν, για παράδειγμα, τη διάρκεια και τα μεροκάματα, όλα τα δεκάδες προγράμματα χωρίς εξαίρεση αφορούν κακοπληρωμένη και προσωρινή δουλειά. Οι χιλιάδες εργαζόμενοι σε αυτά αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα με τις καθυστερήσεις στην πληρωμή τους, τους χαμηλούς μισθούς, την έλλειψη ασφαλιστικών δικαιωμάτων, την ανεργία που τους περιμένει μετά από λίγους μήνες.

Οι δυνάμεις του ΠΑΜΕ σε κάθε χώρο δουλειάς, κλάδο και σωματείο, θέτουν στο επίκεντρο της προσοχής και της δράσης τους τα προβλήματα των εργαζομένων στα προγράμματα. Αναδεικνύουν τις αιτίες της ανεργίας και τους στόχους των προγραμμάτων που την ανακυκλώνουν. Διεκδικούν μέτρα ουσιαστικής προστασίας των ανέργων και των οικογενειών τους. Σχεδιάζουν τη δράση και τις πρωτοβουλίες τους, προκειμένου να ανέβει ο βαθμός οργάνωσης των ανέργων και των εργαζομένων στα προγράμματα, να πολλαπλασιαστούν οι αγωνιστικές κινητοποιήσεις γύρω από τα αιτήματα και τις διεκδικήσεις τους.